

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

פינחס

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק יח

(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה
שבעים שנה לנשיאת ב"ק אדמו"ר מלך המשיח

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' פינחס בן הו"ח ר' דוד ע"ה קונין
נפטר אור ליום ד' פ' פינחס, כ"א תמוז ה'תשע"ב

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בנו

הרה"ת ר' שלום דובער וזוגתו מרת זעלדא רחל שיחיו קונין

* * *

לעילוי נשמת

מרת בלומא לאה ע"ה

בת הרה"ח ר' ישעי' משולם זוסיא שו"ב ע"ה (המכונה "דער בוידער רב")

אשת הרה"ח התמים ר' מרדכי דובער ע"ה

לאקשין

נפטרה ביום ש"ק פ' פינחס, כ"א תמוז ה'תשע"ג

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י משפחתם שיחיו

* * *

לעילוי נשמת

מרת יענטא בת הרה"ח התמים ר' שמואל ע"ה

אשת הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן יהושע ע"ה

ליאחאוו - לייט

נפטרה ביום ב', כ"ג תמוז ה'תשע"ג

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י נכדם

הרה"ת ר' מרדכי יוסף וזוגתו מרת חי' שיחיו לייט

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To dedicate an issue in honor of a loved one, call (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

א. יש קשר כללי בין פינחס לירמיהו

הוסבר כבר פעמים רבות¹ לגבי ההפטרות של „תלתא דפורענותא“ ו„שבועא דנחמתא“, שאמנם, אין הן „מענין הפרשיות“ אלא „לפי הזמן ולפי המאורע“², אך למרות זאת, כיוון שכל הענינים בתורה מדוייקים ביותר, מובן, שגם להפטרות אלה יש קשר גם לפרשיות הנקראות אז בתורה.

ואכן, מוצאים קשר גלוי בין ההפטרה הנוכחית „דברי ירמיהו...“^{2*} (שבתחילתו מסופר³ כיצד נעשה ירמיהו לנביא), לבין פרשת פינחס: נאמר במדרש⁴, שפינחס וירמיהו באים שניהם „ממשפחת נכרים“ – פינחס מ„בת פוטיאל“ וירמיהו מ„בני בניה של רחב“, ולפיכך „זולזו“ בהם ישראל. לכן יחס ה' את פינחס לאהרן הכהן⁵, ככתוב בתחילת פרשתנו: „פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן“, וכן מפורט בפסוק יחוסו של ירמיהו „דברי ירמיהו בן חלקיהו מן הכהנים...“^{2*}.

אך מובן, שהקשר שביניהם אינו קיים בפרט אחד בלבד, שישראל „זולזו“ בהם, ואשר לפיכך „צריך הכתוב ליחסו“, אלא גם במהות הכללית של עבודת פינחס ועבודת ירמיהו, וקשר כללי זה מתבטא בגלוי בפרט וענין משותף זה, ולפיכך כתוב פרט זה בפירוש בתורה שבעל־פה.

ב. מהו הקשר בין תחילת ההפטרה לפורענות?

כמו־כן יש להבין, מהו הקשר בין התחלת ההפטרה „דברי ירמיהו...“ ל„תלתא דפורענותא“:

- (1) ראה לקו"ש חלק ט' [המתורגם] ע' 62 ובהערות שם.
- (2*) ירמ' בתחילתו.
- (2) טור א"ח סתב"ח.
- (3) להעיר דלמ"ד לא נתכהן פנחס עד שהרגו לומרי (זבחים קא, ב) – בהתחלת פרשתנו מסופר איך נתכהן פנחס.
- (4) פסיקתא דר"ב (באבער) פי"ג* יל"ש ירמ' רמו רנו.
- (5) ראה ג"כ ספרי ס"פ בלק. סנהדרין פב, ב. במדב"ר פכ"א, ג. ונתחנא ופרשי ריש פרשתנו. ועוד.

(* שם: „נכירי“ וראה הערות המו"ל שם.

בחלקה הראשון של ההפטרה⁶ מסופר על היותו של ירמיהו לנביא: „ויהי דבר ה' אלי לאמר בטרם אצרך בכטן ידעתך... נביא לגויים נתתיך“. ועל דברי ירמיהו „לא ידעתי דבר כי נער אנכי“ ענה הקדוש־ברוך־הוא „אל תאמר נער אנכי... ראה הפקדתך... על הגויים... לנתוש ולנתוץ... לבנות ולנטוע“. רק אחר־כך מוזכרת הנבואה אודות החורבן שיבוא „על כל רעתם...“ באופן של „מקל שקד“, שבגללה, כמובן, הפטרה זאת היא אחת מ„תלתא דפורענותא“.

אין מובן: איזה קשר יש בין ההקדמה על היות ירמיהו לנביא לבין „פורענותא“?

ג. הקשר הכללי – החזרת ישראל בתשובה

הקשר הכללי והמשותף בין פינחס לבין ירמיהו הוא:

בזמן שניהם היו בני ישראל שרויים בתקופה של מצב שפל ביותר ברוחניות. בזמן פינחס ארע החטא של „בנות מואב“ ו„בעל פעור“⁷, ובימי ירמיהו היו „נביאי הבעל“⁸, וכו', כמפורט בנבואת ירמיהו על מצב עם ישראל בתקופתו. וכל אחד מהם עורר את בני ישראל לתשובה: ירמיהו – באמצעות דברי מוסר, ופינחס – על־ידי שהרג את זמרי באופן ש„ראו כולם שלא לחינם הרגם“⁹, וזה הביא את ישראל לחזרה בתשובה¹⁰.

(6) א, ה ואילך.

(7) בלק כה, א ואילך.

(8) ירמ' ב, ת. וראה שם, כג: „ראי דרכך בנאי“, ובפרש"י: מה עשית מול בית פעור ועד עתה כו'.

(9) פרש"י ס"פ בלק. וראה פדר"א פמ"ו.

(10) שלכן ההפטרות דפ' פינחס (כשקורין אותה לפני „תלתא דפורענותא“ – שאו ההפטרות היא „מענין הפרשיות“) היא המשך הסיפור דאליהו בחר הכרמל (מ"א יח, מו ואילך) – שזה [לא רק מפני שה„קנאות“ דאליהו (קנא קנאתי לה' גו" – שם יט, י. שם, יד) היא ע"ד הקנאות דפינחס, כ"א גם] לפי שהקנאות דאליהו גרמה לתשובת בני – „וירא כל העם גו' ויאמרו ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים“ (שם יח, לט. וראה אה"ת עה"פ (ובארוכה – לקו"ש [המתורגם] ח"א ע' 174) שב' פעמים „ה' הוא האלקים“ חו"ע התשובה, כפלים לתושי"). ראה פדר"א שם: חשב הקב"ה שמו של פנחס בשמו של אליהו .. שעשה שישראל יעשו תשובה כו'.

לעילוי נשמת

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו' התמים
ר' מנחם מענדל ב"ר זאב ע"ה

בוימגארטן

זכה להיות שליח מיוחד
מכ"ק אדמו"ר הרי"ץ נ"ע לאירופה

הי' מקושר לרבתינו הקדושים נ"ע וגוייס לשליחותו
של כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל נשיא דורנו מלך המשיח
בשכונת כאן צוה ה' את הברכה

הי' שו"ב מומחה

ביתו הי' פתוח לכל הנצרכים במסירות ובאהבה
ועי"ז זכה לקרב הרבה מהם לתומ"צ ולקרבתם לכ"ק נשיא דורנו

ורבים השיב מעון

זכה והשאיר דור ישרים יבורך הולכים בדרך התורה
והמצוה ודרכי החסידות ומקושרים לכ"ק נשיא דורנו
וכמה מהם שלוחי המלך

נפטר בש"ט עש"ק ג' אדר ראשון ה'תשע"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחי

חיות פנימית – מדבר הוא אודות זה מתוך חיות גם עם אחרים, ומפרסם את ההוראה ד"עשה כאן ארץ ישראל" אצל בני ביתו, אצל הקרובים אליו, ועאכו"כ אצל תלמידיו, עד שמדבר אודות זה עם כל מי שיכול להגיע אליו, וכיון שזה בא מפנימיותו, מדבר הוא דברים היוצאים מן הלב שנכנסים אל הלב¹ ופועלים פעולתם, ועאכו"כ עי"ז שמראה דוגמא חי' מעבודת עצמו. עד שפועל שגם השומעים נעשים מדברים – "הגורל הי' מדבר".

בכך תוכן הדגשת הפסוק¹¹ אודות פינחס „בקנאו את קנאתי בתוכם“, כי לכאורה המילה „בתוכם“ היא מיותרת, כשאלת המפרשים¹², אלא שבכך נרמז בפסוק, שקנאות פינחס חדרה אל „בתוכם“, בתוך בני ישראל¹³, ועוררה אצלם חזרה בתשובה, וזה הביא לכפרה לישראל, „ויכפר על בני ישראל“¹⁴.

אך בכך בלבד אין די, כי ענין זה של החזרת בני ישראל, השרויים בשפל המדרגה, בתשובה, איננו מיוחד דוקא לפינחס ולירמיהו. דבר זה מוצאים אצל רבים מראשי ורועי ישראל, ובמיוחד אצל נביאים.

אלא, הצד השווה ביניהם הוא באופן המיוחד שבו הם עוררו את ישראל לתשובה.

ד. ירמיהו – החזרת ישראל בתשובה באופן של הסתר

על ההבדל שבין נבואת ישעיהו לנבואת ירמיהו נאמר בגמרא¹⁵: „ירמיהו כוליה חורבנא .. וישעיהו כוליה נחמתא“. נבואת ירמיהו היא אודות חורבן בית-המקדש ואודות הגלות, ונבואת ישעיהו היא אודות הישועה והנחמה. דבר זה נרמז גם בשמותיהם¹⁶: ישעיהו – מלשון ישועה¹⁷, וירמיהו מכיל בתוכו את האותיות מר, מלשון מרירות, או כלשון חז"ל¹⁸: ולמה נקרא שמו ירמיהו, שבימיו נעשה ירושלים אירמיהא (=חורבה¹⁹).

הבדל זה בין נבואותיהם כרוך בשוני בין התקופות שבהן הם ניבאו, כלשון כ"ק מורי

(11) ריש פרשתנו.

(12) אלשיך אה"ח ועוד. וזה פרשתנו רלו, א.

(13) ראה מפרשים הג"ל, דקידש ש"ש ברבים, בתוך קהל כו'.

(14) פסוק יג.

(15) ביב די, ב.

(16) ראה וזה ר"פ תצוה (קעט, סע"ב): ועל דא שמחן דתרין נביאין אלין .. בגין דשמא גרים כו', עיי"ש.

(17) פרש"י ומצוד"י ישעי' מט, א. וזהו שם: ישעי' שמא גרים לפרוקנא. וראה שיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר שהובאה לקמן בפנים, דישיעי' „ישע י"ה, ישע"ה נהורין“ (ברשימות הצ"צ לאיכה ע' 28. אה"ת נ"ך כרך ב' ר"ע א"נט), „ישעי' מלשון וישע ה' כו"ל], ובאנה"ק ס"ג: ישועה הוא מלשון וישע ה'.

(18) קה"ד בתחילתו. ובפסיקתא דר"כ ויל"ש שם: שבימיו נעשה ביהמ"ק ארימון. ושם לפני: ירמי' ירם* י"ה [הובא בשיחת כ"ק מו"ח אדמו"ר שם].

(19) מ"כ לקה"ד שם.

(* בפסיקתא שם, „רם“. וראה הערות המו"ל שם.

וחמי אדמו"ר²⁰: „ירמיהו היה בזמן של דחיה והסתר²¹ וישעיהו היה בזמן של גילויים“.

למרות שגם נבואת ישעיהו כוללת דברי תוכחה רבים לישראל על חטאיהם, כפי שרואים בפרקים רבים, עד שהחמורה^{21*} מבין „תלתא דפורענותא“ היא „חזון ישעיהו“. בכל זאת נאמר על כך „כוליה נחמתא“, כי תוכחתו הביאה לתיקון ולתשובה באמצעות דברי „נחמתא“ („גילויים“) – הנבואות אודות הגאולה²² שתבוא עליידי תשובתם של ישראל.

לעומת זאת, ירמיהו עורר את ישראל באופן של דחיה והסתר, עליידי סיפור על החורבן שיבוא אם ישראל לא יחזרו בתשובה.

וזהו הקשר בין ירמיהו לפינחס, כי גם פינחס, כירמיהו, הביא לכפרה על ישראל באופן של „דחיה והסתר“, ולא באופן של „גילויים“, כמוסבר להלן.

ה. מדוע קיבל דוקא פינחס שכר על מעשהו זה?

הדברים יובנו עליידי ההסבר על דברי ה', שמפני שפינחס „השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי“, יתן לו ה' את השכר של „בריתי שלום“. והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם...“.

מן הפסוק נראה, שהסיבה העיקרית לקבלת השכר של „בריתי שלום“ היא, שפינחס „השיב את חמתי מעל בני ישראל... ולא כליתי את בני ישראל...“. ו„בקנאו את קנאתי בתוכם“ הוא פרט צדדי המספר באמצעות מה „השיב את חמתי...“.

לא מובן: את הענין של „השיב את חמתי מעל בני ישראל... ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי“ מוצאים גם אצל משה רבינו, ולא רק

(20) שיחת י"ג תמוז תש"ג (סה"ש תש"ג ר"ע 140).
 (21) להעיר ממרו"ל (יל"ש ירמ' רמו רסב), דמ"ל ה' מתנבא בשווקים".
 (21*) מתאים לזמנה – תמיד משכנסם אב וסמוכה ליום התענית.
 (22) ולהעיר דגם הענינים שבנבואת ישעי' שלכאורה אינם ישועה – הם גבורות ממותקות (קה"י ע' ישעי'. ובארוכה – ראה רד"ה ציון במשפט תש"ה (סה"מ מלוקט ח"א ע' קנא)). ועפ"ז מתורץ בפשטות הלשון „כולי' נחמתא“ (אבל בחדא"ג ב"ב שם: כולי' נחמתא לאו דוקא. ועפ"ז מתורץ בפשטות הא דחזון ישעי' היא מג' דפורענותא).

להביא את 770 הביתה!
 כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!
 האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>
 יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ז. משה – מלמעלה, פינחס – מלמטה

ההסבר הכללי להבדל בין עבודת משה³⁰ לעבודת פינחס³¹ הוא: עבודת משה היתה, „מלמעלה למטה” – גילוי אור, ואילו עבודת פינחס היתה, „מלמטה למעלה” – זיכרון ה„מטה” והעלאתו „למעלה”. לפיכך היה ענינו העיקרי של משה – „משה קבל (מלמעלה למטה) תורה מסיני ומסרה”³² לתלמידיו, לימוד התורה לישראל, והרי התורה מונעת ענינים לא־רצויים, באופן של „תורה אור”³³, הדוחה חושך: האור האלקי שבתורה משפיע על דחית החושך „מאליו וממילא”³⁴, מלמעלה למטה. ואילו פינחס עורר באמצעות עבודתו את בני ישראל לתשובה – שבירת החושך והתעלות והתקרבות לה’.

כך גם לגבי עבודתם העצמית: עבודת משה היתה מצד הנשמה³⁵, ועבודת פינחס – מצד הגוף: כאשר העבודה היא באופן של גילוי אור, היא נוגעת בעיקר לנשמה, שהיא כלי ל„גילויים”, אך איננה חודרת גם לגוף, ל„מטה”³⁶. אמנם, גילוי הנשמה משפיע גם על הגוף, אך אין זה באופן שהגוף נעשה מצד עצמו לכלי לאור הנשמה. ואילו העבודה מלמעלה למטה היא בעיקר מצד הגוף – עבודה עם זיכרון ה„מטה” והעלתו. זהו גם הקשר בין פינחס לאליהו, כמאמר חז”ל³⁷, „פינחס הוא אליהו”, כי גם עבודת אליהו היתה מלמעלה למטה, כידוע³⁸, שעבודת אליהו (בגימטריא נב) היא בירור וזיכרון הגוף (שם ב”ן [=ההשפעה האלקית בדרגה הנמוכה ביותר, הפועלת בתוך הגוף והנפש הבהמית. „בהמה” בגימטריא: ב”ן]).

30 וגם מצ”ע: משה תיכף כשגולד, טוב הוא” וגם, נתמלא הבית כולו אורה” (שמות ב, ב. טושה יב, א) וראה אה”ת עה”פ: פנחס – לא נתכחן עד שהרגו לזמרי (ובחים קא, ב).
31 בהבא לקמן – ראה סד”ה וידבר גו’ פינחס תרע”ה (בהמשך תער”ב חלק ב’).
32 אבות בתחילתה.
33 משלי ו, כג.
34 לשון אדה”ו – תניא פי”ב.
35 ראה (נוסף על הנסמן בהערה 31): המשך תרס”ז ס”ע קנח ואילך. ע’ תקנח. ד”ה וה”ס תש”ח. ועוד.
36 ראה לקו”ת ויקרא ב, ד. ועוד.
37 נסמן בלקו”ש [המתורגם] ח”ד ע’ 52 הערה 8. ח”ח [המתורגם] ע’ 174 הערה 59. וראה המשך תער”ב שם.

פעם אחת, אלא מספר פעמים²³, כמסופר בתורה²⁴. מהו החידוש במעשהו של פינחס, שדוקא לו ניתן על כך שכר של „בריתי שלום” ועוד: אצל משה, לא די שלא ניתן השכר של „בריתי שלום”.. לו ולזרעו אחריו, כי אם להיפך, אנו מוצאים שהקדוש־ברוך־הוא מונע ממנו שכר מסוג זה, כפי שמסבירים חז”ל²⁵ את המסופר בפרשתנו מאוחר יותר²⁶, שבבקשת משה מאת ה’, „יפקוד ה’... איש על העדה” הוא התכוון „שיירשו בני את כבודי”. לכך לא הסכים ה’, והוא אמר „קח לך את יהושע בן נון...” – גדולת משה לא עברה „לזרעו אחריו”.

ו. מן ההבדלים בין משה לפינחס

ישנם הבדלים בין עבודת משה לעבודת פינחס. ומהם:

א) משה „השיב את חמתי” באמצעות תפילתו לה’, אשר הביאה לכך שהגזירה הוסרה מישראל מלמעלה. ואילו פינחס גרם על־ידי עבודתו, „בקנאו את קנאתי, ובמיוחד כמודגש „קנאתי בתוכם” לכך שישראל יחזרו בתשובה, ובאמצעות זאת „ויכפר על בני ישראל”.

ב) משה ביקש למען ישראל, עד לכדי מסירות נפש²⁷ – „ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת”²⁷ – מסירות נפש מצד הנשמה²⁸. ואילו אצל פינחס היתה מסירות נפש כפשוטה, העמדת הגוף בסכנה ממשית. כדברי חז”ל²⁹, ששבט שמעון רצו להרגו והוא ניצל בנס.

מובן, שהעובדה, שאצל משה אין מוצאים מסירות־נפש של הגוף, אינה נובעת מכך שהיתה חסרה לו המוכנות לכך חז”ל. לו היתה דרושה מסירות־נפש במעשה, היא היתה בודאי קיימת אצל משה, אלא, שלא בכך היתה עבודתו של משה.

23 ראה זהר פרשתנו רכ, א.
24 בחטא העגל – תשא לב, יא ואילך. במתאוננים – בהעלותך יא, ב. במרגלים – שלח יד, יג ואילך. וראה פרש”י קורח טז, ד.
25 תנחומא פרשתנו יא. במדב”ר פכ”א יד. פרש”י עה”פ (ושם: גדולתו).
26 כז, טז ואילך.
27 תשא לב, לב.
28 להעיר מדב”ר (ברכות לב, א. ועוד) עה”פ ויחל משה – אבל מובן שאי”ז מסנ”פ דגוף.
29 ראה ספרי ותנחומא ס”פ בלק. סנהדרין פב, ב.

קרובים אליו, ועאכו”כ באַ זיינע תלמידים, ביז אַז ער רעדט וועגן דעם מיט די אַלע צו וועמען ער קען דערגרייכן, און וויבאַלד אַז דאָס קומט פון זיין פנימיות, רעדט ער דברים היוצאים מן הלב וואָס נכנסים אל הלב, ופועלים פעולתם, ועאכו”כ דורך דעם וואָס ער באַווייזט אַ דוגמא ח’ פון זיין אייגענע עבודה. ביו אַז ער מאַכט אַז אויך די שומעים ווערן מדברים – „הגורל הי’ מדבר”.

(משיחות ש”פ פינחס, מבה”ח מנחם־אב, כ”ד תמוז תנש”א)

(6 ספר הישר לר”ת ס”ג. הובא בשל”ה סט, א.)

לפי כל סימני הגאולה נמצאים אנו כבר ממש בסמיכות להגאולה, וכפי שהודיע, פירסם והכריז כ”ק מו”ח אדמו”ר, שכבר סיימו הכל, כולל גם „לצחצח את הכפתורים”¹, וסיימו גם את ה„עמדו הכן כולכם”², זאת אומרת שכבר „הכל מוכן לסעודה”, וכבר מוכנים לגשת לשולחן, ולאכול את סעודת לויתן ושור הבר, כיון ש„הנה זה (משיח) בא”⁴, תיכף ומיד ממש!

* * *

ובאותיות פשוטות: בעמדנו קרוב ממש לפני הגאולה – צריך כאו”א מישראל להתרגל לגאולה ולהציב את עצמו במצב ורגש של גאולה, ע”י הפיכת יומו הפרטי ל”יום גאולה (פרטית)”, והפיכת מקומו הפרטי – ל„ארץ ישראל”, עי”ז שעושה את העבודה שלו ברגע זה ובמקום זה בתכלית השלימות, במחשבה דיבור ומעשה.

וכתוצאה משלימות עבודתו הפרטית (במחשבה דיבור ומעשה) – ה”ז צריך להתבטא גם בדיבורו, ע”ד „הגורל הי’ מדבר”, שכיון שהוא חזור בפנימיות בההוראה והעבודה ד”עשה כאן ארץ ישראל”⁵, מתוך

הוספה בשורת הגאולה

לא

לויט אַלע סימני הגאולה האַלט מען שוין ממש באַ דער גאולה, ווי כ"ק מו"ח אדמו"ר האָט מודיע, מפרסם און מכריז געווען, אַז מ'האַט שוין אַלץ פאַרענדיקט, כולל אויך „צופּוזן די קנעפּ"1, און אויך פאַרענדיקט דעם „עמדו הכן כולכם"2, דאָס הייסט אַז ס'איז שוין „הכל מוכן לסעודה"3, און מ'איז שוין גרייט צוגיין צום טיש, און עסן סעודת לויטן ושור הבר, וואָרום „הנה זה (משיח) בא"4, תיכף ומיד ממש!

* * *

ובאותיות פשוטות: שטייענדיק קרוב גלייך פאַר דער גאולה – דאַרף יעדער איד זיך איינגעוואוינען צו דער גאולה און זיך אַריינשטעלן אין אַ מצב ורגש של גאולה, דורך מאַכן זיין פרטיות'דיקן טאָג אַ „גאולה (פרטית) טאָג", און מאַכן זיין מקום פרטי – „ארץ ישראל", דורך דעם וואָס ער טוט די עבודה שלו ברגע זה ובמקום זה בתכלית השלימות, במחשבה דיבור ומעשה.

און אַלס אַ תוצאה פון די אייגענע שלימות העבודה (במחשבה דיבור ומעשה) – דאַרף זיך דאָס אויך אַרויסזאָגען אין זיין דיבור, ע"ד ווי „הגורל הי' מדבר", אַז וויבאַלד ער איז דורכגענומען בפנימיות מיט דער הוראה ועבודה פון „מאָך דאָ ארץ ישראל"5, מיט אַן אינערלעכע לעבעדיקייט – רעדט ער וועגן דעם מיט חיות אויך צו אַנדערע, און איז מפרסם די הוראה פון „מאָך דאָ ארץ ישראל" באַ בני ביתו, באַ די

- 1) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.
- 2) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' רעט. וראה „היום יום" טו טבת.
- 3) ל' המשנה – אבות פ"ג מט"ז.
- 4) שה"ש ב, ת. ובשה"ש עה"פ.
- 5) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' תפה ואילך.

לקוטי

פינחס

שיחות

זהו ההסבר לשני ההבדלים הנ"ל בין עבודת משה לעבודת פינחס:

(א) משה הביא בתפילתו לכך, שהקדושה ברוך-הוא יסיר את הגזירה מישראל, בדרך שמלמעלה למטה, ואילו פינחס השפיע באמצעות עבודתו ותשובת ישראל – בדרך שמלמטה למעלה.

(ב) אצל משה היתה מסירות-נפש מצד הנשמה, ואצל פינחס – מסירות-נפש מצד הגוף. לפיכך כתוב בוהר"38, שפינחס תיקן את חטא נדב ואביהו, כי חטאם היה בכך שהם הגיעו לכליון נשמתם לאלקות, ללא „שיתוף" גופם – „שריפת נשמה וגוף קיים"39, ובאמצעות מסירות-הנפש של פינחס, שהיתה מצד הגוף תוקן חטאם40.

ח. הכפרה ע"י פינחס – תמידית

ההבדל בין תוצאות שני סוגי העבודה הוא: כאשר העבודה היא מלמעלה למטה, מצד גילוי אור, אמנם מואר ה„מטה" וחדור בגילוי האור, אך כיוון שהוא עצמו לא הזדכך, מובן, שכאשר הגילוי פוסק, נשאר ה„מטה" במצבו הקודם.

לפיכך אנו רואים, שמתן תורה אמנם גרם לישראל מצב של „פסקה וזהמתן"41, אך למרות זאת, התאפשר גם לאחר מכן חטא העגל, שבאמצעותו, חזרה וזהמתן"42.

אך כאשר העבודה היא מלמטה למעלה, ה„מטה" עצמו מזדכך ומתעלה, והוא ענין בר-קיום. לפיכך, הכפרה שנגרמה על-ידי פינחס לא היתה חד-פעמית, אלא נשאה תמידית, וענין „נמשך"43 ככתוב ב„ספרי" על הפסוק „ויכפר על בני ישראל" – „שעד עכשיו לא זו אלא עומד ומכפר עד שיחיו המתים"44.

38) פרשתנו ריו, א.

39) סנהדרין נב, א וש"נ.

40) ראה בכ"ז נוסף להמשך תע"ב דלעיל הערה 31): „אודת אחרי (כרך ב' ע' תקמט ואילך). ד"ה וידבר גו' פינחס דשנת תרכ"ט, תרע"ג (בהמשך תע"ב חלק א').

41) שבת קמו, רע"א. זח"א נב, ב. זח"ב קצג, ב.

42) זהר שם. וראה תניא ספ"ל. המשך תע"ב ח"ב ע' תתקל ואילך.

43) לשון הרגזובי – צפע"ג עה"ת ריש פרשתנו. וראה גם צפע"ג לסנהדרין פב, ב.

44) ובסנהדרין שם: וראוי"י כפרה זו שתהא מכפרת והולכת לעולם.

זהו ההסבר לכך שהשכר „בריתי שלום.. לו ולזרעו אחריו" ניתן דוקא לפינחס, כי הוא „השיב את חמתו..." באופן מתמיד, ללא הפסק, ולכן גם שכרו הוא מדה כנגד מדה, ש„בריתי שלום" נמשך „לו ולזרעו אחריו" ללא הפסק45.

ט. ההסבר לקשר בין פינחס לירמיהו

לפי כל האמור לעיל יובן גם הקשר בין פינחס לירמיהו: כמדובר בסעיף ד' על ההבדל בין ישעיהו לירמיהו, ש„ירמיהו היה בזמן של דחיה והסתר וישעיהו היה בזמן של גילויים", זהו הגורם להבדל בין עבודה מלמעלה למטה לבין עבודה מלמטה למעלה.

העבודה מלמעלה למטה היא גילוי אור („גילויים") מצד הנשמה, ובאופן כללי זוהי עבודה בתקופת בית המקדש („נחמתא"), כאשר האור האלקי הוא גלוי. העבודה מלמטה למעלה היא עבודה עם ה„מטה" עצמו, ב„מקום" שבו יש „דחיה והסתר". אצל האדם כפרט זוהי עבודה לבירור, „זיכוך" ועידון הגוף, הנפש הבהמית, וחלקו של האדם בעולם. באופן כללי זוהי עבודה בתקופת הגלות („חורבנא"), לא להיות מושפעים מן הקשיים והנסיגות של חושך הגלות, עד להפיכת החושך עצמו לאור – „ולילה כיום יאיר"46.

זהו ההסבר לכך שפינחס וירמיהו באו שניהם „ממשפחת נכריה", ולפיכך „זלזלו" במ ישראל, כאמור בסעיף א': בכך מתבטאת הנקודה המשותפת שבעבודתם באופן של מלמטה למעלה, הן לגבי עצמם – „בירור והעלאת ה„מטה" עצמי שלהם („משפחת נכריה"), והן בנוגע לסביבתם בעולם47, שבלי להתחשב ב„זלזול" מצד בני ישראל, הם עוררו

ועיין תוד"ה מפני סוטה יד, א (וצע"ק שלא הובא וצויין בצפע"ג שם). אבל להעיר דשם – „קברו של משה". ולהעיר ממשנת' לעיל ע' 317 שמשנ"פ דפינחס היתה בכחו של משה שאמר „קריינא דאגרתא כו'".

45) ראה המשך תע"ב (דלעיל הערה 31), ד „בריתי שלום" זו"ע, ברית שלומי לא תמוט.

46) תהלים לעיל ע' 317 שמשנ"פ דפינחס היתה בכחו של משה אוריב"ס לחושך (ע' תקצ"ז) וש"נ המשך תע"ב ח"ג ע' אישו. א' שמה.

47) להעיר מפרש"י ריש ירמ' (מפסיקתא דר"כ שם. יל"ש ירמ' רמו רנו): ליתי בר קלקלתא דתקן עובדותי כו' ולוכח כו' דמקלקלן עובדותי כו'.

יא. הסיבה לסיפור על היות ירמיהו לנביא

אך יכול יהודי לטעון: כיצד הוא יוכל למרות הכל, לעבור תקופה אפילה כליכך של „דחיה והסתרה“? במיוחד, כאשר נדרש ממנו לא להיבהל מן החושך וההעלם, אלא להיפך, להפוך את „בין המצרים“ לזמן של ששון ושמחה!⁴⁸!

על כך עונה ההפסטה של השבת הראשונה של „בין המצרים“, ומקדימה לפני הסיפור של הפורענות, את יחושו ותחילת דרכו של ירמיהו⁴⁹, ונבואתו: „בן חלקיהו מן הכהנים...“, ואחר־כך מספרת על חששותיו מלהיות „נביא לגויים“, ועל תשובתו של הקדוש־ברוך־הוא על כך, „אל תירא מפניהם כי אתך אני...“ – שהקדוש־ברוך־הוא עמו ונותן לו את כל הכחות הדרושים כדי לשנות ולהשפיע על ה„גויים“, וה„ממלכות“.

כך גם אצל כל אחד כפרט, שבלי להתחשב בהסתר הגדול שבזמן הגלות, ניתנים לו כל הכוחות הדרושים כדי לשנות את ההסתר לאור.

יב. חיזוק הנשמה עם ירידתה למטה

ידוע, שירידת הנשמה למטה היא „בחינת גלות ממש“⁵⁰, ובדומה לכל האמור לעיל קיימים הדברים גם אצל כל אחד כפרט, ב„עולם קטן“ – זה האדם⁵¹:

כאשר הנשמה יורדת ל„תלת דפורענותא“ – לשלושת העולמות בריאה, יצירה, עשיה, כאשר בעולם הבריאה כבר יש מציאות של רע⁵², מתחילה הנשמה לחשוש, כיצד תוכל למלא תפקידה בעבודה בתוך הגלות בעולם. אומרים לנשמה מיד בתחילת ירידתה, בהפסטה הראשונה של „תלתא דפורענותא“ – „בטרם אצרך בבטן ידעתוך ובטרם תצא מרחם הקדשתוך נביא לגויים נתתוך“: אל לך להיבהל משליחותך להיות „נביא לגויים“ – עבודת זיכוך ה„גוי אשר בקרבך“, הגוף, הנפש הבהמית, וחלקך בעולם, כי:

(48) ראה הנסמן בלקו"ש ח"ט ע' 253.
(49) ועד"ו יחוס דפינחס – כנ"ל בתחילת השיחה.
(50) תניא פל"ו (מח, א).
(51) תנחומא פקודי ג. תקו"ז תט"ט (ק, ב). ועוד.
(52) כי באצילות „לא יגורך רע“ (לקו"ת במדבר ג, סע"ג).

(א) „בטרם אצרך בבטן ידעתוך“ – יש לך נשמה קדושה חלק אלוהי ממעל ממש⁵³, ששורשה נעלה יותר ממקור הירידה (בטרם אצרך⁵⁴... ידעתוך“). (ב) „בטרם תצא מרחם הקדשתוך“ – לא די שיש לך נשמה קדושה, אלא „הקדשתוך“: מכינים אותך „במעיי אמו“, מלמדוין אותו כל התורה כולה⁵⁵.

אמנם, בשעת הלידה בא מלאך ו„משכחו כל התורה כולה“⁵⁵; אך כל זה הוא רק בגלוי, אך בפנימיות נשאר הכל, וזה מאפשר לו, שגם בהימצאו למטה, בעולם הזה, הוא יוכל ללמוד תורה, כפי שלמד „במעיי אמו“⁵⁶.

טוענת הנשמה, „לא ידעתי דבר כי נער אנכי“: אמנם, בפנימיותו יש לו „כל התורה כולה“, אך בגלוי „נער אנכי“, ולכן לגבי עניני הנשמה, בפנימיותו, יש לו די כוחות פנימיים שלא להיבהל מן העולם, וללמוד תורה וכו', אך לגבי היותו „נביא לגויים“, („דבר“) – שינוי גופו, נפשו הבהמית, וחלקו בעולם, הרי רק „נער אנכי“.

על כך עונה לו הקדוש־ברוך־הוא „אל תאמר נער אנכי כי על כל אשר אשלחך תלך... אל תירא מפניהם כי אתך אני...“: אין

(53) תניא רפ"ב.
(54) רע פס"ד פ"י שמעו (וימלך): עד שלא בראתי את העולם כו' בטרם אצרך בבטן ואין טרם אלא עד שלא נברא העולם.
(55) נדה ל', ב.
(56) לקו"ת שלח מד, א. וראה בארוכה – לקו"ש [המתורגם] ח"ע ע"ה 13 ואילך.

את ישראל עצמם לתשובה: בהמשכה מלמעלה למטה מגיע האור רק אל „מטה“ כזה, שאיננו מנוגד לאור, אך אם ה„מטה“ הוא ירוד כליכך, עד שהוא מנוגד לאור, לא יכול האור להגיע לשם (אלא אם כן האור „שובר“ אותו).

ואילו בהעלאה מלמטה למעלה, כאשר מזככים ומעלים את המטה עצמו, „מבררים“ גם „מטה“ כזה, ה„מזולל“ בקדושה, גם חושך כזה הופכים לאור.

יג. ההוראה: התעסקות גם עם ה„חוץ“

ההוראה הנלמדת מכך לעבודה למעשה היא: יש המתעסקים בעניני הנשמה – תורה ותפילה וכדומה, אך אין הם מתמסרים לעבודה עם ה„מטה“, החדרת הקדושה אל תוך עניני הגוף.

כך גם באופן כללי יותר: אצל עצמם הם דואגים לכל הענינים, לא רק לעניני הנשמה, אלא גם לעניני הגוף, ואפילו לחלקם בעולם, אך הם נשארים בד' אמותיהם שלהם, ואין הם עוסקים בזולת וב„חוץ“.

יש לדעת שסוג עבודה כזה אינו תמיד ברי־קיום. אמנם, כאשר הוא עוסק בעניני הנשמה, הוא שרוי בדרגה נעלה ביותר, אך כאשר עליו לעסוק אחר־כך בעניני העולם, הרי לא זו בלבד שאין הוא מעלה אותם, אלא להיפך, ר"ל, הם מורידים אותו.

וכך גם לגבי ה„מטה“ וה„חוץ“ הכלליים: כאשר הוא שרוי בד' אמותיו, הרי הוא מושלם, אך אם הוא נקלע למצב שעליו להתעסק עם העולם, עם ה„חוץ“, עלול ה„חוץ“ לגרום, ח"ו, לדרדורו.

לפיכך נדרש היהודי לעסוק, ביחד עם העבודה הפנימית בעניני הנשמה, גם ב„חוץ“, ואף עם ה„חוץ“ התחתון ביותר, שגם הוא יהפוך לכלי למעיינות של תורה ומצוות.

זהו הקשר בין הענין הנ"ל ל„בין המצרים“: הקדוש־ברוך־הוא שלח את ישראל לגלות, כדי שהם „יבררו“ את עניני הגלות, עד שיהפכו אותם באופן של „אתהפכא חשוכא לנהורא“ (=הפיכת חושך לאור).

די בכך שליהודי יש חלק אלוהי ממעל ממש, והכוחות הנובעים מכך ש„במעיי אמו“ לימדוהו את „כל התורה כולה“, אלא גם אחר־כך, כאשר הנשמה בגוף, ובתקופת הגלות, ניתנים לו הכוחות מלמעלה („אתך אני“) בהימצאו למטה, כדי שיוכל למלא את השליחות „על כל אשר אשלחך“, להשפיע על „גויים“, ו„ממלכות“. וזאת בשני קוים: הן „סוד מרע“ – „לנתוש ולנתוץ ולהאביד ולהרוס“, והן ב„ועשה טוב“ – „לבנות ולנטוע“.

יתר־עליכן, מזהירים אותו „אל תחת מפניהם פן אחתך לפניהם“⁵⁷: אל לך לחשוב שתוכל להסתפק בהצילך את עצמך בלבד – אני את נפשי הצלתי, ועם ה„עולם“ לא תתעסק, בטענך „נער אנכי“. אומרים לו, שכיוון שאתה נמצא בגוף ונפש בהמית בעולם הזה הגשמי, הרי מצבו של העולם נוגע לך, אם תיזהר מ„אחתך לפניהם“, הרי „אל תחת“, אל תחשוש מהפיכת העולם לדירה לו יתברך. באמצעות העבודה באופן זה, נזכה במהירות רבה ש„פינחס הוא אליהו“ יבשר את הבשורה של ביאת המשיח, שיגאלנו בגאולה האמיתית והשלימה⁵⁸.

(משוחות ש"פ פינחס תשכ"א)

(57) ירמ' א, יז.
(58) שתהו' גאולה נצחית שאין אחרי' גלות. ועפמשת' לעיל (ס"ח) מובנת השייכות לאליהו דוקא (משא"כ הגאולה ממצרים שעיי' משה – כנ"ל שם).

לזכות

כ"ק אדונונו מורנו ורבינו מלך המשיח

ויה"ר שעי' קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ה)

להכריז יחי' יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונונו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד